

Kohtuasi C-315/20

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

13. juuli 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

10. oktoober 2019

Kaebaja:

Regione Veneto

Vastustaja:

Plan Eco S.r.l.

Põhikohtuasja ese

Kohtuvaidlus puudutab küsimust, kas liidu liikmesriiki on võimalik saata segaolmejäätmeid, mis ei sisalda ohtlikke jäätmeid ning mida on mehhaaniliselt töödeldud, juhul kui töötlemine ei muutnud oluliselt algsete jäätmete algseid omadusi.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikkel 267.

Eelotsuse küsimus

„Euroopa Kohtul palutakse selgitada,

kas sellises olukorras, kus segaolmejäätmeid, mis ei sisalda ohtlikke jäätmeid, on rajatises töödeldud mehhaaniliselt energia tootmiseks taaskasutamise eesmärgil

(toiming R1/R12 keskkonnaseadustiku C lisa tähenduses) ja kus selle töötlemise tulemusel ei ole oluliselt muutunud segaolmejäätmete algsed omadused, kusjuures need jäätmed klassifitseeritakse Euroopa jäätmete nimistu koodi 19 12 12 alla, mida pooled ei ole vaidlustanud;

on selle üle otsustamisel, kas käesolevas kohtuasjas on õigustatud päritoluriigi vastuväited, mis esitati taotlusele eelneva loa saamiseks töödeldud jäätmete saatmiseks teise Euroopa riigi rajatisse, kus neid jäätmeid kasutatakse kaaspõletamises või igal juhul energia tootmiseks, ja mille päritoluriigi pädev asutus esitas direktiivi 2008/98/EÜ põhimõtete alusel; eelkõige sellised vastuväited, nagu käesolevas asjas esitatud vastuväited, mille aluseks on:

– inimese tervise ja keskkonna kaitse põhimõte (artikkel 13); – iseseisvuse ja läheduse põhimõtted, mis on sätestatud artikli 16 lõikes 1, vastavalt millele „[i]ga liikmesriik võtab asjakohased meetmed, ja kui see on vajalik või soovitav, siis koostöös teiste liikmesriikidega, et luua ühtne ja sobiv võrgustik, mis koosneb jäätmekõrvaldusrajatistest ja rajatistest eramajapidamistest kogutud segaolmejäätmete, sealhulgas asjakohasel juhul ka teistelt jäätmetekitajatelt kogutud selliste jäätmete taaskasutamiseks, võttes sealjuures arvesse parimat võimalikku tehnikat“; – põhimõte, mis on sätestatud artikli 16 sama lõike 1 teise lõigu viimases lauses, mille kohaselt „[l]iikmesriigid võivad määruses (EÜ) nr 1013/2006 sätestatud keskkonnakaitselistel põhjustel piirata samuti väljuvaid jäätmesaadetisi“; – sama 2008. aasta direktiivi preambuli põhjendus 33, vastavalt millele „[...] määruse (EÜ) nr 1013/2006 (jäätmesaadetiste kohta) [...] kohaldamisel jäävad nimetatud määruse artikli 3 lõikes 5 osutatud segaolmejäätmed segaolmejäätmeteks isegi juhul, kui nende suhtes on kasutatud jäätmetöötlustoimingut, mis ei ole oluliselt muutnud nende omadusi“;

Euroopa jäätmete nimistu (käesoleval juhul kood 19 12 12 – jäätmete taaskasutamistoimingute R1/R12 eesmärgil rajatistes mehaanilisel töötlemisel saadud jäätmed) ja vastavad koodid vastuolus [liidu õiguse] sätetega, mis puudutavad selliste jäätmete saadetisi, mis olid enne mehhaanilist töötlemist segaolmejäätmed; ning jaatava vastuse korral, millistel tingimustel ja millises ulatuses;

eelkõige, kas segaolmejäätmete töötlemisel tekkinud jäätmete saadetiste puhul tuleb eelisjärjekorras lähtuda viidatud 2008. aasta direktiivi artikli 16 sätetest ja selle põhjendusest 33, milles käsitletakse sõnaselgelt jäätmesaadetisi, või Euroopa jäätmete nimistu klassifikatsioonist;

kui Euroopa Kohus peab seda kohaseks ja tarvilikuks, siis palutakse täpsustada, kas viidatud nimistu on normatiivakt või reguleerib vastupidi pelgalt tehnilist sertifitseerimist, mis soodustab kõigi jäätmete ühtset jälgitavust?“

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid; eelkõige põhjendus 33 ning artiklid 13 ja 16.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta; eelkõige põhjendus 21 ning artiklid 2, 3, 4 ja 12.

Viidatud Itaalia õigusnormid

3. aprilli 2006. aasta seadusandlik dekreet nr 152 (Itaalia keskkonnaseadustik – Codice dell’ambiente); eelkõige artikkel 182 *bis*, millega nähakse direktiivi 2008/98 ja selles sätestatud iseseisvuse ja läheduse põhimõtete rakendamiseks ette segaolmejäätmete taaskasutamine selleks sobivas rajatises, mis asub jäätmete tekkimise või kogumise kohale kõige lähemal; ja artikkel 184, mille kohta rõhutatakse, et pärast selle artikli muutmist ei kvalifitseerita seal enam „erijäätmeteks“ „jäätmeid, mis tekivad tahkete olmejäätmete mehhaanilise eraldamise käigus“; D lisa, mis sisaldab Euroopa jäätmete nimistut.

Faktiliste asjaolude ja põhikohtuasja menetluse lühiülevaade

- 1 Põhikohtuasi puudutab eelnevat luba, mida veoettevõtja Plan-eco s.r.l. (edaspidi „Plan-eco“) taotles määruse nr 1013/2006 artikli 4 alusel Regione Venetolt (Veneto maakond), et eksportida jäätmeid, mida töödeldi Futura s.r.l-i (edaspidi „Futura“) rajatises ning mille sihtkohaks oli Sloveenias asuv tsemenditehas, kus neid kasutatakse kaaspõletamises. Jäätmeid töödeldud ettevõtte (tootja) klassifitseeris need Itaalia keskkonnaseadustiku D lisas sisalduva Euroopa jäätmete nimistu koodi 19 12 12 alla kuuluvaks, kuna tegemist on ohtlike aineid mittesisaldavate jäätmete rajatises mehhaanilisel töötlemisel saadud jäätmetega (sh materjalisegud). Pooled on klassifikatsiooni osas üksmeelel. Vaidlus tekkis, kuna Veneto maakond keeldus ekspordiloo andmisest. Plan-eco kaebas selle keeldumise edasi Tribunale Amministrativo Regionale per il Veneto (Veneto maakonna halduskohus, Itaalia; edaspidi „halduskohus“), kes tema kaebuse rahuldask. Veneto maakond vaidlustas seejärel selle kohtuotsuse eelotsusetaotluse esitanud kohtus, Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu).

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 2 Plan-eco arvates on saadetavad jäätmed erijäätmed, kuna need on tekkinud muude jäätmete mehhaanilisel töötlemisel ning neid tähistatakse Euroopa jäätmete nimistu koodiga 19 12 12, mis on mõeldud spetsiaalselt jäätmetele, mis tekivad rajatises töötlemise käigus algsete jäätmete taaskasutamisel ja mis on mõeldud majandustegevuses kütusena taaskasutamise eesmärgil. Halduskohus jagas seda

seisukohta, vastandades Euroopa jäätmete nimistu jaotise 19, mis tähistab tema sõnul tööstuses ja teenuste osutamise käigus tekitatud erijäätmeid, Euroopa jäätmete nimistu jaotisega 20, mis tähistab tema väitel seevastu olmejäätmeid, kaasa arvatud segaolmejäätmed. Samuti leidis halduskohus, et Euroopa jäätmete nimistu koodiga 19 12 12 kvalifitseeritakse erijäätmeteks algsed olmejäätmed, mida on spetsiaalselt töödeldud, kuna need muudetakse uueks ja algsest erinevaks tooteks.

- 3 Veneto maakonna arvates reguleerib Euroopa jäätmete nimistu, käesoleval juhul keskkonnaseadustiku D lisa, tehnilist sertifitseerimist, kuid ei ole normatiivakt ja sisaldab täiendavaid jaotisi, kuna Euroopa jäätmete nimistu ei põhine otseselt jäätmete klassifitseerimisel olme- või erijäätmena; seetõttu ei ole kõik Euroopa jäätmete nimistu jaotisesse 20 klassifitseeritud jäätmed olmejäätmed ja jaotise 19 alla ei kuulu ainult erijäätmed. Maakond leiab käesolevate asjaolude kohta, et Euroopa jäätmete nimistu kood 19 12 12 saab tähistada rajatises mehhaanilisel töötlemisel saadud jäätmeid, nii neid, mis olid algul olmejäätmed, kui ka neid, mis olid erijäätmed; seda seetõttu, et jäätme kvalifitseerimine töötlemise järel sõltub sellest, kas jäätme algsed omadused on muutunud või mitte. Seda väidet toetab tema sõnul direktiivi 2008/98 põhjendus 33, milles nähakse just nimelt jäätmesaadetiste osas ette, et segaolmejäätmed jäävad segaolmejäätmeteks, kui töötlemine ei ole oluliselt nende omadusi muutnud.

Eelotsusetaotluse põhistuse lühiülevaade

- 4 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et faktiliste asjaolude paikapidavuse suhtes ei ole kahtlusi. Vaidlus puudub selles osas, et Futura poolt taaskasutamise eesmärgil mehhaaniliselt töödeldud jäätmed olid algul – st enne kõnealust töötlemist – segaolmejäätmed. Need jäätmed klassifitseeriti töötlemise järgselt õigesti Euroopa jäätmete nimistu koodi 19 12 12 alla ja pooled ei ole seda vaidlustanud. Veneto maakond põhjendas jäätmete teise Euroopa riiki saatmise keelamist väitega, et sõltumata jäätmetele omistatud Euroopa jäätmete nimistu koodist tuleb jäätmeringluse eesmärgil pidada asjasse puutuvaks asjaolu, et tegemist on segaolmejäätmetega, kui algsete jäätmete mehhaaniline töötlemine ei muutnud oluliselt nende algseid omadusi. See on tema sõnul nii põhikohtuasjas.
- 5 Sellises olukorras küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas määravaks tuleb pidada saadetavate jäätmete klassifikatsiooni (käesoleval juhul Euroopa jäätmete nimistu kood 19 12 12), mis jäätmele (keskkonnaseadustiku D lisa alusel) õigesti anti, sest jäätmed saadi rajatises mehhaanilise töötlemise tulemusel, ilma et tähtsust omaks asjaolu, kas kasutatud mehhaanilise töötlemise tagajärjel muutusid oluliselt jäätme – mis oli algul segaolmejäätmed – omadused või mitte (tunnustades selle tagajärjel õigust eksportida neid jäätmeid kui erijäätmeid); või on siiski määrav töödeldud jäätme algne laad, kui mehhaaniline töötlemine ei muutnud selle algseid omadusi, mistõttu omab töötlemise tulemusel saadud jäätme klassifitseerimine Euroopa jäätmete nimistu koodi alla tähtsust ainult juhul, kui

jäätme algsed omadused on kadunud (mille tagajärjel on Veneto maakonna keeldumine ekspordiks loa andmisest õigustatud).

- 6 Selle küsimuse lahendamiseks on vaja tõlgendada liidu õiguse sätteid, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus eelotsuse küsimuses detailselt viitab, ning seega on vaja Euroopa Kohtu sekkumist.

TÖÖDOKUMENT